

OFERTA EDUKACYJNA Dom Łąki

1) Narzędziownia i warsztat

Stworzymy niekomercyjną wypożyczalnię narzędzi ogrodniczych, budowlanych i stolarskich. Sprzęt zgromadzony na terenie domku będzie w miarę dostępności użyczany wszystkim zainteresowanym (w przypadku sprzętu o dużej wartości – za kaucją). Do współdzielenia posiadanych przyrządów i maszyn za pośrednictwem wypożyczalni będziemy zachęcali także mieszkańców Warszawy (w szczególności Śródmieścia). Dodatkowo w sezonie wiosenno-letnim przynajmniej raz w tygodniu zapewnimy możliwość skorzystania z plenerowego warsztatu stolarskiego usytuowanego pod altaną domku. Na miejscu dostępne będą czytelne instrukcje pozwalające na samodzielne wykonanie obiektów z drewna (m. in. kompostowników, wyniesionych grządek, karmników, stołów, ławek), będzie też obecny instruktor udzielający niezbędnych wskazówek i wsparcia. Wypożyczalnia narzędzi oraz warsztat łączą cele społeczne, kulturalne i ekologiczne: umożliwiają zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców Warszawy niewielkim kosztem, pozwalają rozwinąć pasję majsterkowania osobom nie posiadającym odpowiednich zasobów i zmniejszają obciążenie środowiska zachęcając do współdzielenia dóbr zamiast zakupów.

2) Bank nasion

Stworzenie przestrzeni do bezpiecznego przechowywania, katalogowania i wymiany nasion roślin użytkowych, uzupełnione o ekspozycję edukacyjną. Posiadamy już bazę ponad 100 odmian i 40 gatunków, planujemy jej poszerzenie poprzez wymianę nasion z odwiedzającymi domek oraz osobami biorącymi czynny udział w pracach ogrodniczych. Każda zainteresowana osoba będzie mogła zdeponować swoje zbiory jak i uzyskać próbkę z banku. Odpowiednio zabezpieczone nasiona staną się także bazą do działalności w ogrodzie społecznościowym już działającym na terenie osiedla. Bank będzie pełnił istotną rolę edukacyjną, ekspozycja nasion prezentująca ich różnorodność oraz opisanie najciekawszych gatunków stanie się częścią ścieżki edukacyjnej i pracowni łąkarskiej.

3) Pracownia łąkarska i ścieżka edukacyjna

Domek ma stać się miejscem zwiększającym ofertę kulturalną, edukacyjną i naukową osiedla. Planujemy stworzenie stałej ekspozycji przeznaczonej przede wszystkim dla osób zwiedzających osiedle. Elementami składowymi mają być – pokazowa pracownia łąkarska i ścieżka edukacyjna. Pracownia łąkarska planowana jest jako stała ekspozycja elementów wyposażenia wykorzystywanych przy pracy związanej z tematem łąk. Sita, kosy, lupy powiększające, nasiona, zielniki i książki odpowiednio opisane i wyeksponowane w przestrzeni domku dadzą informację na temat pracy botaników oraz rolników użytkujących łąki. W opisach podkreślać będziemy zakorzenienie łąk w polskiej kulturze oraz obecność roślin w wielu jej wytworach. Planujemy także stworzenie zewnętrznej ścieżki edukacyjnej która miałaby zapewnić informację o działalności ogrodu społecznościowego, roślinach i zwierzętach występującym na terenie osiedla oraz znaczeniu przyrodniczym terenu. Ścieżka początkowo miałaby obejmować teren ogrodu społecznościowego, teren domku 3/9 i domków bezpośrednio przylegających. Ścieżka i pracownia mają być stałymi

elementami przestrzeni osiedla dodatkowo podnoszącymi wartość terenu jako miejsca spotkań i odwiedzin podczas rodzinnych spacerów oraz stać się atrakcyjną przestrzenią do prowadzenia edukacji ekologicznej.

4) Stała działalność pro-przyrodnicza. Doradztwo i nadzór.

Stałym zadaniem wszelkich działań odbywających się w domku ma być staranie o podnoszenie świadomości ekologicznej zarówno wśród mieszkańców, NGO użytkujących domki jak i zwiedzających. Sytuacja osiedla pod względem przyrodniczym niestety ciągle się pogarsza. Zwiększający się hałas i zanikanie niektórych gatunków zwierząt zmusza do podjęcia działań. W okolicach domku oraz przestrzeni ogrodu społecznościowego mają koncentrować się zarówno działania związane z działalnością akcyjną (warsztaty, wykłady) jak i stałym wsparciem w celu ochrony przyrody. W ramach tworzenia stałej i aktywnej współpracy będziemy pełnić bieżący nadzór nad sytuacją przyrodniczą osiedla oraz pełnić funkcję doradczą dla działań mających wpływ na przyrodę. Przewidujemy przeprowadzenie ekspertyzy ekologicznej z dziedzin: botanika, ornitologia i badania nad poziomem hałasu. Aby przeciwdziałać dalszym negatywnym zmianom w domku mają odbywać się regularne spotkania już utworzonej w ramach Partnerstwa Lokalnego dla Osiedla Jazdów grupy roboczej środowisko. Spotkania mają doprowadzić do stworzenia zaleceń dla osób użytkujących domki min. dotyczących pielęgnacji roślin, sposobów na zrównoważone korzystanie z zasobów, nowych nasadzeń itp. Jednym z projektów mających sieciować użytkowników jest stworzenie wspólnego systemu kompostowania odpadów organicznych. Planujemy także prowadzenie stałej współpracy z odpowiednimi jednostkami miejskimi min. wydziałem ochrony środowiska i pełnomocnikiem do spraw zieleni w celu zbadania i ochrony przyrodniczej osiedla.

5) Biblioteka i poradnictwo

W celu podniesienia wrażliwości ekologicznej lokalnej społeczności otworzymy bezpłatną bibliotekę ze zbiorem podręczników, opracowań, filmów, gier i pomocy dydaktycznych obejmujących tematykę ekologicznej uprawy roślin, ochrony środowiska, energetyki odnawialnej oraz zrównoważonego rozwoju. Zielona Biblioteka będzie także źródłem wiedzy dla użytkowników pobliskiego ogrodu społecznościowego oraz materiałów dla prowadzących warsztaty ogrodnicze w domku. Zbiory będą dostępne przez cały rok w godzinach otwarcia Pracowni Łąkarskiej. Ponadto w ramach działalności edukacyjnej przynajmniej raz w tygodniu zapewnimy nieodpłatne porady w zakresie zakładania łąk kwiatowych i ekologicznej uprawy roślin.

6) Warsztaty i Szkoła Ogrodnictwa

Od marca do października przynajmniej raz w tygodniu odbywać się będą warsztaty edukacyjne obejmujące tematykę ekologicznego ogrodnictwa i łąkarstwa. Zajęcia będą adresowane do różnych grup odbiorców, m.in. do seniorów i dzieci w wieku przedszkolnym (w szczególności podopiecznych położonego na osiedlu Jazdów Przedszkola nr 129 „Raj na Skarpie”, z którym

współpracowaliśmy organizując cykl zajęć dla przedszkolaków w 2014 i 2015 roku). Korzystając z sąsiedztwa ogrodu społecznościowego „Motyka i Słońce” stworzymy możliwość zastosowania wiedzy zdobytej podczas warsztatów w praktyce, zapraszając uczestników do wspólnego sadzenia i pielęgnacji roślin oraz konstruowania systemów wspierających roślinność ogrodu (m.in. nawadniania i kompostowania). Planujemy także otwarcie Szkoły Ogrodnictwa w formie rocznego odpłatnego kursu ogrodnictwa miejskiego. Półtoragodzinne zajęcia dla stałej grupy będą odbywały się 2 razy w tygodniu od lutego do listopada. Po rocznym kursie uczestnicy będą bogatsi o wiedzę nt. metod ekologicznej uprawy roślin w warunkach miejskich, a także umiejętności organizacyjne w zakresie społecznego zarządzania ogrodem rozumianym jako miejsce spotkań, edukacji i wspólnej pracy. Podobnie jak w przypadku warsztatów przekazywane podczas kursu treści będą uzupełnione o praktyczne zajęcia w ogrodzie. Opisane działanie ma na celu nie tylko zwiększenie świadomości ekologicznej i integrację mieszkańców Warszawy wokół ogrodnictwa, ale również promocję zdrowego stylu życia, w tym zdrowego odżywiania.

7) Wymiennik na Jazdowie

Wymiennik.org to oddolna inicjatywa skupiająca ponad 3000 osób, które dzielą się swoimi umiejętnościami, zainteresowaniami i dobrami. Użytkownicy serwisu korzystają z umownej waluty w postaci punktów zapisywanych na kontach internetowych. W czasie trzech lat istnienia Wymiennika zorganizowaliśmy dziesiątki różnorodnych wydarzeń społeczno-kulturalnych, wiele z nich miało miejsce na osiedlu Jazdów (m.in. w ramach inicjatywy Otwarty Jazdów w 2013 roku). Opierając się na tych doświadczeniach udostępnimy przestrzeń domku na prowadzenie nieodpłatnych warsztatów rękodzielniczych, kursów językowych, zajęć sportowych i rekreacyjnych itp. Program zajęć będzie oparty na zasobach użytkowników serwisu i potrzebach zgłaszanych przez osoby odwiedzające domek. Jedynym warunkiem uczestnictwa w warsztatach będzie zadeklarowanie gotowości do podzielenia się swoim czasem i umiejętnościami z innymi użytkownikami serwisu. Warsztaty będą pełnić nie tylko istotną funkcję integracyjną i socjotwórczą dla mieszkańców Warszawy, ale także wzbogacą ofertę kulturalną miasta. Stała obecność Wymiennika na Jazdowie umożliwi wypromowanie mechanizmu wirtualnej waluty wśród innych organizacji działających na tym terenie. System bezgotówkowej wymiany na Jazdowie ułatwi pozafinansowe zaspokajanie potrzeb, także zwiększy poziom kooperacji między najemcami, zachęcając do współdzielenia wolnych zasobów (sprzętu, narzędzi, sal, publikacji), a także wspólnego realizowanie przedsięwzięć na rzecz przestrzeni wspólnych osiedla Jazdów.

8) Domek pokazowy

Planujemy wykorzystanie nowoczesnych „zielonych” technologii pozwalających na zmniejszenie zapotrzebowania na prąd i opał. Zastosujemy także systemy ograniczające zużycie wody (min. perlatory, podwójne spłuczki, wykorzystanie deszczówki). Wszelkie rozwiązania będą opisane i mają pełnić funkcję edukacyjną prezentując zastosowanie elementów, ich znaczenie dla środowiska i

domowego budżetu. W przyszłości rozważymy instalację kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych oraz wymiennik ciepła. Pokazowy domek wpisuje się w obecne trendy dotyczące urbanistyki oraz działania mające na celu uzyskanie przez Warszawę tytułu Zielonej Stolicy Europy.

9) Połączenie przestrzeni

Umieszczenie domku pomiędzy dwoma ogrodami społecznościowymi - Ogrodem Królowej Bony oraz Ogrodem Motyka i Słońce (oba są współprowadzone przez osoby działające w fundacji Pracownia Dóbr Wspólnych) oraz pasieki sprawia, że teren jest idealnym miejscem do rozwijania i pogłębiania oferty związanej z przyrodniczą stroną osiedla. Planujemy możliwie zaawansowaną integrację obiektów poprzez usunięcie ogrodzeń i połączenie przestrzeni w jedną całość. Ułatwi to komunikację zarówno dla osób użytkujących jak i zwiedzających. Będzie pomocne także w czasie prowadzenia działań w ogrodzie społecznościowych oraz warsztatów, wykładów i pokazów odbywających się na w tej przestrzeni. Działania na terenie będą wcześniej konsultowane z odpowiednimi urzędami.

Uzasadnienie

Wszystkie wymienione aktywności są bezpośrednią kontynuacją działań już odbywających się na terenie osiedla. Obie Fundacje (osobowo) są zaangażowane w tworzenie przestrzeni od początku akcji Otwarty Jazdów. Korzystaliśmy z domków w tzw. pierwszym rozdaniu, bierzemy udział w pracach grupy dotyczącej środowiska oraz stworzyliśmy na Jazdowie ogród społecznościowy Motyka i Słońce oraz Ogród Królowej Bony. Jako osobom aktywnym los osiedla jest szczególnie bliski i staramy się aby działania odpowiadały realnym potrzebom zarówno mieszkańców śródmieścia, przyrody i NGO zaangażowanych w tworzenie oferty kulturalno-edukacyjnej. Działania ukierunkowane na ekologię wpisują się także w strategię miasta szczególnie w kontekście starań o nadanie tytułu Zielonej Stolicy przez Komisję Europejską oraz są zbieżne z bieżącymi trendami w urbanistyce. Wobec przewagi działań typowo kulturalnych na terenie osiedla i powiązanych z nimi negatywnymi zmianami dla przyrody niezbędne jest wprowadzenie ciągłego nadzoru nad stanem środowiska naturalnego, podkreślanie jego roli i edukacji tym zakresie. Usystematyzowanie prac grupy środowisko poprzez udostępnienie przestrzeni domku daje realne szanse na zmianę negatywnych trendów. Dodatkowym atutem jest oferta skierowana przed wszystkim do osób użytkujących domki, będzie istniała możliwość skorzystania z zasobów w postaci narzędzi, nasion, kompostu i wiedzy ekspertów. Domek ma stać się także przykładem zastosowania „zielonych” technologii które mogą realnie wpłynąć na koszty utrzymania domków przyszłości. Oferta jest bogata i skierowana do szerokiej grupy odbiorców - młodzieży szkolnej, przedszkolaków, osób z niepełnosprawnością i przypadkowych zwiedzających. Stała ekspozycja edukacyjna w połączeniu z cyklicznymi warsztatami jest atrakcją dla mieszkańców Warszawy poszukujących kontaktu z naturą.

Zbieżność z wynikami konsultacji:

Zgodnie z ustaleniami przedstawionymi w wynikach konsultacji społecznych duży nacisk jest kładziony na zrównoważony rozwój osiedla i zachowanie jego przyrodniczego charakteru. Likwidacja ogrodzeń, pozostawienie przynajmniej 70 % procent osiedla na powierzchni czynne biologicznie, zachowanie charakteru ogródków przydomowych oraz ogrody społecznościowe wymienione jako możliwość zagospodarowania terenu to tylko niektóre z przykładów. Oferta jest zatem w pełni zgodna z wynikami konsultacji.

Komplementarność z bieżącą sytuacją:

Wybór domku oraz rodzaju oferty nie jest przypadkowy. Obecność w sąsiedztwie obiektów takich jak pasieka miejska i ogrody społecznościowe daje duże możliwości rozwoju i wspólnego uzupełnienia oferty w przyszłości. Zapewniamy wielotorowe działania i zaplecze techniczne które będzie odpowiadało na realne potrzeby osiedla min. brak dostępu do sprzętu ogrodniczego, postępująca antropopresja, przewaga oferty kulturalnej nad edukacyjną, brak stałego monitoringu przyrodniczego.

Program zagospodarowania funkcjonalno-użytkowego

Działalność w domku planujemy podzielić na obszary tematyczne przypisane do odpowiednich pokoi

Przestrzeń nr. 1 Kuchnia plus największy pokój - ma być przeznaczona przede wszystkim na otwarte zajęcia warsztatowe, szkolenia i prezentacje. Stanie się także miejscem spotkań związanym z działalnością ekologiczną na osiedlu min. posiedzenia grupy środowisko wyodrębnionej z rady osiedla Jazdów. Tutaj planujemy także część wystawy dotyczącej pracowni łąkarskiej i ścieżki edukacyjnej.

Przestrzeń nr. 2 Średni pokój - przeznaczona przede wszystkim na prezentację pracowni łąkarskiej oraz wystawa w ramach wymiennika, swoje miejsce znajdzie tutaj także biblioteka przyrodnicza

Przestrzeń nr. 3 Najmniejszy pokój - zaplecze techniczne oraz szafa zawierająca bank nasion. Dodatkowo niewielka przestrzeń wystawowa na ścianach.

Finansowanie

Wydatki związane z remontem, przystosowaniem lokalu, utrzymaniem lokalu, bieżącą eksploatacją zamierzamy sfinansować z niżej wymienionych źródeł:

-Granty i mini projekty (ok 70 % wydatków)- Wnioski składane w roku 2016 oraz już złożone min. mamy już zarezerwowane środki na stworzenie pracowni łąkarskiej - jej remont i wyposażenie (10 tys. zł). Przewidywani grantodawcy to NFOŚiGW oraz WFOŚ

-Sponsorzy (ok 20 %)- nasze doświadczenie związane z użytkowaniem domków pozwala zakładać możliwość uzyskania wkładu rzeczowego od sponsorów komercyjnych min. producentów tzw. zielonych technologii. Prowadzimy wstępne rozmowy z firmami takim jak Leroy Merlin i RWE.

-Zasoby obu Fundacji (10 %)- bezpośredni wkład finansowy

-Crowdfunding - nowe inwestycje planujemy finansować poprzez platformy finansowania zbiorowego min. polak potrafi

-Koszty utrzymania domków spadną dzięki zastosowaniu rozwiązań ograniczających zużycie prądu, ciepła i wody.